

Norconsult

Saksbehandler, innvalgstelefon

Alexandra Abrahamson, 61 26 60 63

Lågendeltaet naturreservat - Forundersøkelser for mulig ny E6 - Geoteknikk og naturmiljø - Norconsult

Norconsult gis dispensasjon fra verneforskriften for Lågendeltaet naturreservat til å gjennomføre forundersøkelser knyttet til mulig ny E6 ved Våløya. Dispensasjonen omfatter forskjellige undersøkelser som totalt sett spenner over en lengre tidsperiode. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Nærmere vilkår følger av vedtaket nedenfor.

Bakgrunn

Vi viser til søknad fra Norconsult datert 13. mai i år. Norconsult er rådgiver for AF-gruppen som er utførende entreprenør for Nye Veier AS. Søknaden er delt inn i to deler der den ene omhandler geotekniske grunnundersøkelser og den andre kvantifisering av naturmangfold. Begge omhandler forundersøkelser for mulig ny E6 gjennom naturreservatet ved Våløya, i tråd med kommunedelplan og pågående utarbeiding av reguleringsplan. Begge delene av søknaden er vedlagt dette brevet.

Deler av søknaden om kvantifisering av naturmangfold er allerede innvilget gjennom vår dispensasjon av 14. mai. Dette gjaldt deler av den omsøkte bruken av drone beskrevet i del 2.1 i søknaden. Dronebruken gjennomføres best på lav vannstand i Lågen slik det er før flom. Dette fordi målet var å dokumentere substratsammensetningen på bunn. Dette vedtaket har blitt påklaget 21. mai av Lågendeltaets venner. Fylkesmannen har ikke rukket å klagebehandle denne ennå.

Kortfattet innebærer søknaden følgende (alt vil foregå i 2020 med mindre annet er presisert):

Kvantifisering av naturmangfold

1. Kartlegging av hydromorfologi (substrat, dyp og vannstrømninger), vår og høst.
  - a. Bruk av drone 50-120 m over bakken – uke 20 og 21 (se beskrivelse av allerede gitt tillatelse over), november-desember, evt. april 2021 ved behov for supplerende dokumentasjon.
  - b. Oppmåling av vanndybde, vannhastighet og strømretning langs inntil 20 elveprofiler/transekter med Sontek M9 – ADCP (bruker lydimpulser) fastmontert på liten båt. Må gjennomføres en gang på våren og en på høsten.
  - c. Ferdsel til fots på grusører og i områder som er for grunne for å befares med båt.

2. Validering av funksjonsområder for fisk samt kartlegging/kvantifisering av nye (vår, høst, vinter)
  - a. Avmerking av gyteområde for krøkle midten av mai
  - b. Se etter gytefisk av harr med elfiske midten av mai
  - c. Se etter karpefisk, gjedde og abborfisk, evt. bruk av elfiske, månedsskifte mai/juni
  - d. Kontroll av gyteområder for lake (beskrivelse av fysiske forhold) samt evt. fangst i desember-januar forutsatt at isforholdene tillater det.
3. Kvantifisering av funksjonsområder for fugl (vår og sommer)
  - a. Rutetelling innenfor områder som vil bli særlig berørt ved ny E6
4. Naturtyper og fremmede arter (vår og sommer)
  - a. Tallfesting av viktige naturtyper, kantsoner og rødlistearter, samt måling av areal fremmede arter

Søker beskriver antatt liten påvirkning på vegetasjon og fisk gjennom disse undersøkelsene. Det antas også liten konflikt med fiske. Fugl og annet vilt kan bli forstyrret av droneflyging samt selve ferdsele, inkl. begrenset bruk av motorbåt.

Geotekniske undersøkelser

Det søkes om å kunne utføre grunnundersøkelser med sonder-boringer og prøvetaking både fra flåte ute i Lågen (42 lokasjoner) og med en fem tonns terrenggående borerigg på Våløya (12 lokasjoner). Dette ønskes utført så snart som mulig og før sommerferien, og forventes å ta ca. to måneder. For undersøkelser i Lågen plasseres borerigg på en 4,5 x 6 m stor flåte. Flåten har to inntil 10 m lange støttebein med dimensjon 0,15x0,15 m. Det brukes en liten motorbåt for frakt av mannskap (to stk.) til flåten. Flåte og borerigg settes ut litt sør for Trossetstranda, ca. 2 km sør for Våløya, i naturreservatet. Planlagt atkomstvei på Våløya og Midttuva er via eksisterende landbruksvei.

Beltene på boreriggen der den kjører på land vil lage noe merker på jord/vegetasjon, men jorda vil normalt sett heve seg etter noe tid. Flåten har støttebein som vil gå noe ned under elvebunn, hvor det vil dannes groper som vil sige igjen og fylles med bunnslam fra elva over litt tid. Boreriggen går på diesel. Diesel pumpes via slange fra kanner til tanken på maskinen. Dieseltanken som benyttes er sikkerhetsklarert. Det brukes rutinemessig et oppsamlingskar ved dieselpåfylling, slik at man har til enhver tid har en absorbent tilgjengelig dersom noe skulle gå galt. Ved boring fra flåte benyttes det lenser om det skulle skje en lekkasje.

Søker beskriver at transport av boreriggen vil i hovedsak følge landbruksveger, men det må også gjøres noen undersøkelser i kantsoner. Ferdsele vil her utføres med stor forsiktighet for å ikke ødelegge viktige naturtyper. Store deler av Våløya er dyrka mark og har derfor mindre biologisk verdi. Gjennomføring av undersøkelsene er planlagt etter den generelt sårbare perioden for trekkfugl, 15. april – 15. mai slik at påvirkningen på fuglene skal bli minst mulig. Undersøkelsene vil kreve noe motorferdsele inne i naturreservatet, men det vil foregå over kort tid og med få personer slik at fuglelivet i minst mulig grad skal påvirkes. Påvirkning på fisk og vannmiljø vil i all hovedsak skyldes bruk av flåte for rigg og båt, som må benyttes inne i reservatet. Omfanget av dette er vurdert til å i liten grad kunne påvirke fisk.

Grunnundersøkelsene benyttes som supplement for å tolke seismikken, samt for å finne ut av hva slags løsmasser man har i grunnen for prosjektering av en mulig bru over Lågendeltaet. Fylkesmannen ga i fjor tillatelse til gjennomføring av både grunnundersøkelser og seismikk.

Tillatelsen ble forlenget i flere omganger, der seismikken ble utført først i år. Vi spurte Norconsult hva som var grunnen til at det søkes om ytterligere grunnundersøkelser i år og fikk følgende svar:

«Grunnundersøkelser med grunnboringer for Lågenkryssingen som det ble søkt om og gitt tillatelse til i 2019, ble utført i fjor sommer. Seismikk ble imidlertid utført i mai i år.

Bakgrunnen for at det nå er søkt om å få utføre supplerende grunnboringer, er å få bedre grunnlag for prosjektering av fundamenteringen for brukryssingen og for å finne beste konsept og trasé for ny E6. Tidligere utførte grunnboringer dekker i liten grad hovedløpet og sørvestsiden av Lågen. Vi mener det er behov for å undersøke forholdene mer grundig enn det som ble utført i 2019. I tillegg vil grunnboringene bli benyttet til å verifisere seismikken. Det er bakgrunnen for søknaden.»

Verneformål, verneforskrift og naturmangfoldloven

Lågendeltaet naturreservat ble opprettet den 12. oktober 1990. Naturreservatet har som formål å bevare et viktig og spesielt våtmarksområde i sin naturlige tilstand med vegetasjon og dyreliv, og å verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og overvintrende vannfugl.

Etter pkt. IV nr. 1 er all vegetasjon i vann og på land fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, og nye plantearter må ikke innføres. Videre er alt vilt, herunder deres hi, reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser, jf. pkt. IV nr. 2. Etter pkt. IV nr. 3. må det ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold. Etter pkt. IV nr. 4 er det forbud mot motorisert ferdsel til vanns og til lands nord for Vingnesbrua. Etter pkt. V nr. 6 er sistnevnte likevel ikke til hinder for bruk av motorbåt nord for Vingnesbrua i tida f.o.m. 15. mai t.o.m. 30. november når farten er under 5 knop og det blir vist spesiell aktsomhet overfor fuglelivet. Det er også gjort unntak for kjøring på landbruksveger, men dette gjelder kun landbruksdrifta selv (pkt. V nr. 2). Etter pkt. V nr. 7 er fiske tillatt etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter gitt i medhold av dette.

Det finnes ingen spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i forskriften for at forvaltningsmyndigheten skal kunne tillate hverken omsøkte undersøkelser eller tilhørende motorferdsel. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. § 48 i naturmangfoldloven (nml.) som erstatter pkt. VIII i verneforskriften.

En eventuell dispensasjon fra vernebestemmelsene må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7. Naturmangfoldloven § 8 setter krav til kunnskapsgrunnlaget, § 9 handler om føre-var prinsippet, § 10 setter krav til vurderinger omkring økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 handler om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, inkludert vurderinger omkring plassering av et tiltak i tid og rom.

Fylkesmannens vurdering

Hvilke deler av søknaden som krever tillatelse

De deler av søknaden som betraktes som søknadspliktige tiltak er droneflyging, elfiske, fangst av lake som går utover tillatt fiske, boring til vanns og til lands samt motorferdsel til lands. Selv om elfiske er en overgående forstyrrelse vil den likevel kreve dispensasjon etter forbudet mot unødig forstyrrelse av dyrelivet.

Kunnskapsgrunnlaget og bakgrunn for vernet

Det framgår av naturmangfoldloven § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlag skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken.

Det foreligger god kunnskap om Lågendeltaet naturreservat gjennom blant annet systematisk overvåking av Norges ornitologiske forening av fuglelivet gjennom mange år, kartlegginger i myndighetenes regi av både gyteområder for fisk og botanikk, registreringer av arter i Naturbase og på Artskart, samt generell kunnskap om sårbarhet for forstyrrelser i området. Vi ser derfor ikke behov for at ta i bruk føre-var prinsippet, jamfør naturmangfoldloven § 9, da mulige konsekvenser av det omsøkte tiltaket kan forutses. Deler av søknaden går også på å bedre kunnskapsgrunnlaget slik at dette blir godt nok for å følge opp mulige konsekvenser av mulig ny E6-bru gjennom reservatet.

Lågendeltaet naturreservat og tiliggende fuglefredningsområde er et av Norges største innlandsdeltaer. Reservatet ligger i og rundt Gudbrandslågen (Lågen) fra Øyer til sør for Lillehammer. Det er et stort og variert reservat med gruntvannsområder, øyer, kanaler, strandenger, sump og dyrka mark. Området er en svært viktig trekklokalitet for fugl, der vårtrekket trekkes fram som spesielt viktig. Hovedtrekket pågår i perioden midten av april til midten av mai, litt avhengig av når våren kommer. De siste årene har trekkfuglene kommet tidlig til deltaet. Også høsttrekket er av stor betydning. Deltaet er et viktig ledd i den indre trekkruta for Østlandet. Det er i tillegg også et viktig overvintrings- og hekkeområde. Ut fra en sammenstilling gjort i forbindelse med faggrunnlag for forvaltningsplan for naturreservatet er 226 fuglearter/underarter observert i reservatet og fuglefredningsområdet. Av disse er 98 vannfuglarter, og 59 arter er på den nasjonale rødlista.

Det var funksjonen for fugl som var hovedgrunnen til at området i sin tid ble vernet som naturreservat og fuglefredningsområde. Likevel fremgår det av verneformålet for naturreservatet at hele økosystemet er vernet. Det finnes 20 fiskearter med fast tilhold i Mjøsa. Mange av disse har sitt viktigste gyteområde i Lågendeltaet/nedre del av Lågen. Det kommer tidvis enorme mengder fisk fra Mjøsa opp hit for å gyte, og en stor mengde fiskeyngel blir født i deltaet. Spesielt kan nevnes Hunderørreten som Fylkesmannen betrakter som en ansvarsart av nasjonal verdi for både vassdraget og reservatet. Videre er flommarksmiljøene innenfor reservatet svært viktige, herunder flommarksskogen som til stor del består av krattbevokste kantsoner inntil elveløpet og dyrkamark. Flomskogsmark er en truet naturtype på rødlisten for naturtyper. Samlet sett har rødlisteartene myrstjerneblom, skogsøtgras og sumpaniskjuka noen av sine viktigste voksteder i landet innenfor naturreservatet og de andre flommarksmiljøene langs Lågen.

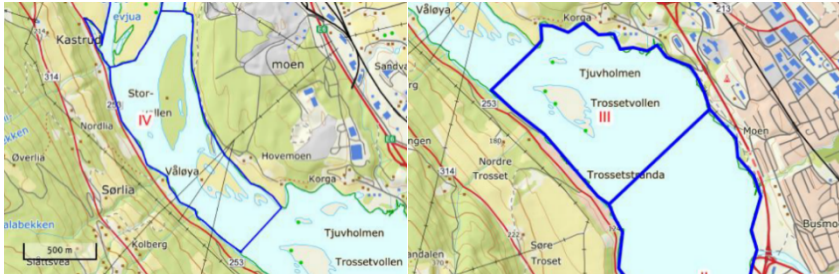
Vegetasjon Våløya

På Våløya og Midttuva er det registrert tre karplanter og to moser som er på rødlisten og/eller har status som ansvarsart (firling VU, elvebunke VU, skogsøtgras VU, sylblad, kjempetjernmose VU og skvulpmose NT; VU betyr sårbar på rødlista, NT betyr nær truet; sylblad er ikke rødlistet men en norsk ansvarsart). Registreringene er stort sett nok så presise på kart (10 – 25 m presisjon). Det finnes også to registreringer av bladfaks på øya. Dette graset er vurdert i kategorien «svært høy risiko» på fremmedartslisten.

Fugl ved Våløya

Området Storvollen-Våløya-Trossetvollen, der det søkes om undersøkelser, ligger innenfor sone III og IV i utkast til faggrunnlag til forvaltningsplan. Sonene er vist på bilder nedenfor. Planlagt kryssing med E6 går i korridoren over eller rett inntil Våløya.

Delområde IV har større betydning som hekkeområde og matsøk enn som rasteplass for trekkfugl. Det er likevel viktig som en del av trekkruta både vår og høst. I delområde IV begynner i mai hekketida for vanlige arter som kvinand, laksand, stokkand og strandsnipe, men det er også viktig for hekking og/eller matsøk av blant annet artene rosenfink, sivspurv, dvergspett og fiskeørn. Området rundt Våløya er relativt urørt med tanke på menneskelig ferdsel og forstyrrelser jamført med andre deler av reservatet.

For trekkfugl er naturreservatets søndre del av aller største verdi. Det er også her det er ferdselsforbud til vanns og på gruntområder i perioden 15. april – 14. mai. Delområdet III rundt Trossetvollen, som ligger rett nord for ferdselsforbudssonen, fungerer likevel som rasteplass for andefugl (ender, gjess og svaner), om våren særlig etter hvert som vannstanden i Mjøsa stiger og trekkfuglene gradvis flytter seg nordover i deltaet.

Fisk ved Våløya

For fisk er det i 2015 utarbeidet en rapport for funksjonsområder i Lågen av Norsk Institutt for naturforskning. I nærområdet ved og nedstrøms Våløya er det registrert gyteplasser for lake og krøkle, og gyte- og oppvekstområder for karpefisk, gjedde og abborfisk. En må også nevne at yngel fra gyteområder oppstrøms Våløya som passerer forbi her på vei mot Mjøsa kan bli påvirket av undersøkelser og aktivitet, herunder harr og Hunderørret/storørret.

Det foregår betydelige vandringer gjennom året av ulike arter som lake (desember/januar-mars), harr (april-mai), karpefisk, gjedde og abborfisk (mai-juni), storørret (august-november) samt lagesild og sik (september-oktober).

Hvordan påvirker undersøkelsene verneverdiene

Når det gjelder grunnundersøkelsene så er terrenget som blir berørt på land ikke bare dyrka mark eller landbruksveg. Funnene ble i forrige runde med lignende undersøkelser i fjor beskrevet og unngått. Søker har denne gangen ikke beskrevet funnene av rødlistearter på Våløya og Midttuva ifm. utlegging av borepunkt og kjøretraseer. Særlig funnene av skogsøtgras og skulpmose på Midttuva samt evt. også funnet av graset elvebunke ser ut til å kunne bli berørt. Elvebunke vokser kun fire steder i Lågendeltaet naturreservat og fuglefredningsområde, og er ellers sjelden registrert i regionen. Det samme kan sies om skulpmose, også med fire funn i reservatet og fuglefredningsområdet og ellers sjelden registrert i regionen. Skogsøtgras er imidlertid registrert flere steder i både reservatet, fuglefredningsområdet og i regionen ellers. Dette gjør imidlertid ikke funnene på Midttuva mindre relevante. Arten er nevnt ovenfor ifm. flommarksmiljøene langs Lågen.

Arten er ført opp som sårbar på rødlisten og er også på listen som spesiell ansvarsart for gamle Oppland fylke (jf. rapporten «Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter for Oppland fylke», rapport nr. 2015-7 fra Miljøfaglig utredning gjort på oppdrag fra Fylkesmannen), der Lillehammer kommune sammen med fire andre kommuner er pekt på som særlig viktige for skogsøtgras. Det er ikke søkt om rydding av vegetasjon ifm. disse undersøkelsene, så vi forutsetter at dette ikke er nødvendig. Kjøring eller boring kan påvirke disse artene negativt, og ha betydning for den samlede belastningen på disse rødlistede artenes bestander i regionen og hele landet, jf. nml. § 10. Fylkesmannen vil derfor sette som krav at funnene undersøkes og merkes i terrenget av biolog og sikres fra å bli negativt berørt. Det forutsettes videre at det kjøres minst mulig ut i terrenget utenfor dyrka mark og landbruksveg, og der dette må skje må det gjøres på en så skånsom måte som mulig. Dette er i tråd med kravet i nml. § 12. Hvis det mot formodning oppstår kjøreskader i terrenget stilles krav om oppretting av disse senere, jf. nml. § 11.

En av registreringene av den fremmede arten bladfaks er plassert midt på øya men ikke veldig nøyaktig. Det må derfor ansees som sannsynlig at boreriggen vil kunne komme i kontakt med denne arten, og potensielt spre den videre. Søker må derfor ta alle forbehold og vaske belter og annet utstyr, jf. nml. § 12 slik at denne ikke spres videre på Våløya og Midttuva. Selv om denne arten finnes flere steder i naturreservatet er det ikke ønskelig med videre, unødvendig spredning. Vi forutsetter også at utstyret som tas inn i området ikke fører med seg nye arter, hverken til land eller vann. Dette er også i tråd med krav i forskrift om fremmede organismer § 24.

Boringene som skal skje til vanns antas å ikke ha få store negative konsekvenser for verneverdiene i vann eller på bunn, jf. nml. § 10. Det foregår nå gyting av karpefisk, gjedde og abborfisk og utvandring av yngel av f eks. harr fra gyteområder oppstrøms, men vi går ut fra at denne aktiviteten vil få begrenset, lokal effekt uten større påvirkning på bestandene av disse artene.

Det er kjent at droner virker skremmende på fugl. For eksempel kan hekkende fugl bli skremt og forlate reiret, og rovfugl kan angripe droner med påfølgende skader på både fugl og drone. Flyving med drone omfattes ikke direkte av motorferdselsforbudet eller forbudet mot lavtflyging i naturreservatet. Ut fra de ovenfor beskrevne verneverdiene og skadepotensialet en drone har for fugl, vurderer Fylkesmannen likevel dronetrygging som forbudt gjennom verneforskriftens pkt. IV nr. 2 der alt vilt, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. En eventuell tillatelse må da vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Flyging med drone vil kunne forstyrre vilt, særlig fugl og særlig om våren i trekkperioden men også nå i hekketida. Flyging på høsten vil kunne berøre høsttrekket, men dette er mer trukket ut i tid og dermed er risikoen for store forstyrrelser mindre. Flyging med drone isolert sett, over et fåtall dager i uke 20 eller 21 i vår (allerede tillatt med egen dispensasjon), noen dager på høsten og evt. kompletterende undersøkelser neste vår antas å få liten betydning for den samlede belastningen på de berørte artene av fugl i delområde III og IV, jamfør nml. § 10. Vilkår for eventuelt kompletterende undersøkelser neste vår vil være at disse søkes lagt før 15. april for å mest mulig skåne trekkende og senere hekkende fugler rundt Våløya. Vi kan for øvrig ikke se at dronetrygging slik som omsøkt vil ha noen nevneverdig innvirkning på andre verneverdier enn fugl.

Et begrenset elfiske av harr og karpefisk, gjedde og abborfisk i mai og juni samt fangst av lake som eventuelt går utover gjeldende fiskeregler, ansees å få liten betydning for den samla belastningen disse artene er utsatt for og heller ikke nevneverdige virkninger på andre arter av fisk eller verneverdier ellers, jf. nml. § 10.

Totalt sett bidrar undersøkelsene, både de søknadspliktige og ikke søknadspliktige delene til å øke graden av den forstyrrelser hele økosystemet blir utsatt for, jf. nml. § 10. Undersøkelsene skal i

større eller mindre grad skal gå ut dette året med evt. noe komplettering i 2021. Grunnundersøkelsene utgjør den største aktiviteten og denne er konsentrert til to måneder, med oppstart raskest mulig.

Vurdering av § 48 som hjemmel for dispensasjon

Ingen av de søknadspårliggende tiltakene kan hjemles i noen av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene som finnes i verneforskriften. De må derfor vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven framgår at § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Naturmangfoldloven § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Ny E6 over reservatet var ikke tatt i betraktning når vernet kom i 1990. Ny E6 er en «vesentlig samfunnsinteresse» som kan vurderes etter § 48 sitt tredje alternativ. I tillegg til at et tiltak må være av vesentlig samfunnsinteresse, må det også være nødvendig for å kunne bruke denne bestemmelsen. Gjennom arbeidet med å planlegge ny E6-trase forbi Lillehammer, som har resultert i en vedtatt kommunedelplan, har det vært vurdert ulike traseer der nødvendigheten av å berøre naturreservatet ble behandlet. Gjennom planprosessen ble det fastslått at reservatet ville ved alle E6-alternativene bli berørt. Ulike hensyn både til verneverdier og andre interesser gjorde at traseen ved Våløya ble valgt som det minst negative alternativet. Det er ikke tvil om at ny E6 med bru gjennom Lågendeltaet naturreservat er i strid med verneformålet og vil påvirke verneverdiene negativt. Fylkesmannen har vært klar gjennom hele prosessen at kravet for å kunne gi en dispensasjon til ny E6 i tråd med kommunedelplanen, er at det utarbeides en kompensasjonsplan parallelt med reguleringsplanarbeidet, jf. naturmangfoldloven § 48 andre ledd. En vesentlig del av denne planen vil være vern av erstatningsareal som kan kompensere for denne negative påvirkningen en ny vei i reservatet vil ha. Arbeid med kompensasjonsplan pågår nå. Fylkesmannen ser på de nødvendige forundersøkelsene Nye Veier må gjøre i Lågendeltaet naturreservat som en del av en mulig, fremtidig dispensasjon til ny bru, og da også kompensasjonsplan. Fylkesmannen vil likevel stille de vilkår som er mulige, og rimelige, for å gjøre inngrepet i Lågendeltaet naturreservat minst mulig negativt, inkludert vilkår knyttet til forundersøkelsene.

De omsøkte undersøkelsene har som mål å gi grunnlag for best mulig løsning for mulig ny E6 med bru over Lågen. De har også som mål å kartlegge situasjonen slik den foreligger før et slik inngrep. Å få gjennomført undersøkelsene nå er av stor betydning for søker, både på grunn av at noe må tilpasses ulike forhold som vannstand og ulike arters økologi, samt selve gjennomføringen av E6-prosjektet, her inkludert fremdriften. Selv om vi nå også er inne i en sårbar periode for fugl, vegetasjon og noen arter av fisk, mener Fylkesmannen at undersøkelsene er vesentlige for kunnskapsgrunnlaget og viktige å få gjennomført i denne fasen. Her kan nevnes at bunnssubstratet i Lågendeltaet er avgjørende for deltaets funksjon som gyte- og oppvekstområde for en del fiskearter. Dersom substratet endres som følge av veiprojektet vil det kunne få betydning for enkelte arters reproduksjon. Det er derfor viktig å kartlegge bunnssubstratene før og etter anleggsarbeidene, og en tid etter at anleggene er avsluttet, da nye strukturer i vassdraget kan ha langtidsvirkninger på strømningsforhold og bunnssubstrat. Rutekartlegging ellers av vegetasjon og fugl i området er også viktig å få gjort nå før mulig ny vei bygges.

Selv om undersøkelsene, både de søknadspårliggende og ikke søknadspårliggende delene bidrar til å øke forstyrrelsesgraden, vil de isolert sett ha liten betydning for belastningen på ulike verneverdier i naturreservatet, forutsatt at grunnundersøkelsene gjennomføres uten å berøre ovennevnte rødlistearter. Likevel må alt dette ansees å inngå i den store, samlede belastningen på økosystemet i

naturreservatet som en mulig ny E6 vil tilføre, jamfør omtale over og kompensasjonsplan og nml. § 10. Det bør nevnes at det akkurat også gjennomført seismikkundersøkelser i det samme området, og grunnundersøkelser ble gjennomført også i fjor. Gjennom å sette vilkår som nevnes over, og at det vises generell aktsomhet for dyrelivet, mener vi at naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er oppfylt. Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver blir behandlet gjennom kompensasjonsplanen.

På bakgrunn av ovenstående vurderinger mener vi at det kan gis tillatelse til samtlige undersøkelser slik som omsøkt men på visse vilkår. Reguleringsplan for ny E6 for strekningen Roterud-Storhove er, så langt Fylkesmannen er kjent med, planlagt sendt på høring kommende vinter. Derfor haster det å få gjort disse undersøkelsene.

Vedtak

Fylkesmannen i Innlandet gir Norconsult, på vegne av Nye Veier AS, dispensasjon fra vernebestemmelsene i Lågendeltaet naturreservat pkt. IV nr 1, 2, 3 og 4 til flyving med drone, boring med borerigg, kjøring på barmark på Våløya og Midttuva, elfiske og fangst av lake utover ellers tillatt fiske.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Tiltaket ansees å være en del av et større prosjekt av vesentlig samfunnsinteresse, der kompensasjonsplan skal veie opp for den samlede belastningen hele prosjektet vil innebære for Lågendeltaet naturreservat.

Vilkår

- Undersøkelsene skal gjennomføres så effektivt og over så kort tidsperiode som mulig.
- Undersøkelsene kan foregå i tid slik beskrevet i søknaden, dvs. grunnundersøkelser fra nå av og i to måneder; dronelflyging noen dager i mai (tillatt i egen dispensasjon), til høsten og evt. kompletterende undersøkelser før 15. april neste år; elfiske og fangst av lake når dette egner seg ut fra artenes tilstedeværelse rundt Våløya.
- Undersøkelsene kan foregå i rom slik beskrevet i søknaden, dvs. området Storvollen – Våløya – Trossetvollen, herunder boring av 54 punkt rundt Våløya som vist på kart i søknaden.
- Forekomster av rødlistearter på Midttuva og Våløya skal ikke berøres av grunnundersøkelsene. Forekomstene må merkes i terrenget av biolog. Se nærmere detaljer under vurderingene over.
- Boringene og kjøring på barmark på Våløya og Midttuva forutsettes å ikke kreve fjerning av kratt eller annen vegetasjon (utenfor dyrka mark).
- Det forutsettes at utstyret er vasket fra jordmasser og andre medier som kan føre med seg fremmede organismer før det tas i bruk i undersøkelsesområdet. Beltene må rengjøres for å ikke spre fremmede arter videre i undersøkelsesområdet og ut herfra. Det er registrert bladfaks på Våløya.
- Terrenget skal istandsettes etter boring. Løsmasser som kommer opp til overflaten ved boring på land må jamnes utover ved bruk av enkle redskaper, og ikke legges der det er registrert rødlistearter.
- Kjøring skal i størst mulig grad foregå på eksisterende vei/kjørespor. Det skal ikke lages skader i terrenget. Hvis dette likevel skjer må tiltakshaver reparere skadene. Store skader må meldes fra til forvaltningsmyndigheten.
- Utslipp av diesel eller annet fra boreriggen skal unngås. Hvis det likevel skulle skje må det håndteres slik beskrevet i søknaden og meldes fra til forvaltningsmyndigheten omgående.

- Flyging med drone nær fugl eller andre dyr skal unngås. Dersom det dukker opp rovfugl eller andre sårbare arter, må dronen tas ned og en må vente med videre fotografering til fuglen/dyret har trukket seg bort.

Det forutsettes at nødvendige tillatelser etter annet lovverk og grunneiere innhentes, som for eksempel er lakse- og innlandsfiskeleven der fylkeskommunen er myndighet (som har fått tilsendt søknaden fra oss).

Det forutsetter videre at det vises generell aktsomhet til dyrelivet og andre verneverdier i området, også hva gjelder aktiviteter i søknaden som ikke er søknadspliktige, jmfør verneforskriftens pkt. IV nr. 1 og 2. Vi minner også om at maks tillatt hastighet for motorbåt er 5 knop.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet men sendes til Fylkesmannen i Innlandet (fminpost@fylkesmannen.no).

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Alexandra Abrahamson
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Søknad Norconsult - Kvantifisering av naturmangfold
- 2 Søknad Norconsult - Geotekniske grunnundersøkelser

Kopi til:

Innlandet fylkeskommune v/ Klima, miljø og naturmangfold
Nye Veier
Statens naturoppsyn
Lillehammer kommune